

Encore des Canards

Notre confrère français "La Syrie", publié, il y a quelques jours, les fausses nouvelles mises en circulation depuis plusieurs mois, par les Comités panarabes du Caire avec leur réfutation officielle, pour contenter la légitime curiosité des lecteurs du "Lipnan", nous reproduisons l'une de ces fausses nouvelles et sa réfutation, que nous ferons suivre aussi d'un article intitulé "pompiers en action", du journal "Le Reveil", du Caire.

Journal turc

"JAMHOURIET", du 22-3-26

Une autre bande a fait une descente dans le quartier du Midan à Damas. Les arméniens et les tcherkesses ont tué 15 femmes pour prendre leur argent. Les objets pillés ont été vendus publiquement par les Tchékés dans les rues et les Français ne les arrêtent pas, et nous ont même pas une enquête à ce sujet. Les tapis de la Mosquée d'Omar ont été également pillés sous les yeux des Français.

RÉFUTATION

Les Arméniens et Tcherkesses qualifiés de "bandes", ne sont autres que les partisans régulièrement inmatriculés portant un insigne distinctif et encadrés par des Français. Ils sont mis à la disposition du Gouverneur de Damas pour coopérer à la sécurité de la ville. En raison du recrutement hatit de ces individus il n'a pas été possible d'enquêter sur leurs antécédents, et quelques uns de ces derniers ont profité d'une reconnaissance pour se livrer à leurs usages. Mais la repression a été immédiate. 37 furent licenciés et d'autres traduits en justice. Mais il est complètement faux que 15 femmes ont été tuées et les objets enlevés vendus publiquement dans les rues. Tout a été restitué. Inutile d'ajouter que la Mosquée d'Omar citée par les ignorants au lieu de la Mosquée de Ommeyyades n'a jamais été pillée. Il est facile pour le constater.

"La Syrie"

POMPIERS EN ACTION

Seigneur ! Veuillez nous épargner cet autre calice, car, de nouveau, les nuages s'amoncellent sur nos têtes déjà harassées, le vent souffle, l'orage gronde et des malheurs effroyables s'annoncent pour ce pauvre peuple arménien martyrisé, par l'œuvre des pompiers destructeurs en pleine action.

Et l'on sait que les pompiers ne monquent pas, sous les cieux du Proche-Orient, où l'on trouve des eaux troubles, de faux sentiments d'indépendance et où les tendances d'ostracisme intégral gagnent chaque jour du terrain tandis que, hélas ! leurs protagonistes passent pour des héros. Leur bravoure consiste dans ce fait que, ne pouvant pas faire grand-chose contre le fort qui les domine du haut des remparts puissamment fortifiés, ils s'en prennent au faible qu'ils veulent écraser, appuyés armés comme ils sont par le nombre.

C'est ce qui arrive aujourd'hui malheureusement en Syrie.

Ceux donc qui sont au courant des tragiques événements qui ont lieu là-bas, se rappelleront la campagne, aussi bête qu'intéressée, qu'un certain leader du nationalisme syrien, le sérénissime Dr. Chahbender, essaya, il y a quelque temps, de semer, dans la presse américaine, contre les Arméniens réfugiés en Syrie parce qu'une centaine d'arméniens s'étaient enrôlés, soit par intérêt soit poussés par le désespoir, dans l'armée française du Levant. Est-ce là, somme toute, une raison plausible pour vouloir s'acharner contre tous les arméniens réfugiés en Syrie, des épaves de naufrages qui ne cherchent qu'à vivre paisiblement là où

ils le peuvent et à guérir leurs blessures? Loin de se laisser guider par une considération aussi simple qu'humaine, le Dr. Chahbender avec une mauvaise foi évidente cherche à susciter des animosités et des haines contre les arméniens. Si l'on prêtait foi à son bavardage tendancieux à ces canards ridicules, des bandes d'arméniens auraient fait des incursions sur des villages habités par des musulmans en incendiant leur maisons et en massacrant près 10000 personnes !!! Est-ce donc possible bonnes gens qui nous lisez ? Parmi ces démons de bandes arméniennes n'y aurait donc aucun français, pas un syrien, pas un libanais francophile? Et quel intérêt ces bandes arméniennes auraient-elles à torturer, ainsi une partie des habitants d'un pays qui leur est étranger et auquel ils doivent une large hospitalité ?

(à suivre)

(Le Reveil)

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՎԵՆԱԿ ԿԻՊՐՈՍԻ ՎՐԱՅ

ԼՈՒՍՆԵԱՆՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒ-ԹԻՒՆԸ

(Շար. «Լիբանան» 197, թ. 12)

1191ին, Անգլիայի Ռիչարդ Առիւ ծառիւր թագաւորը, իր քրոջ ու նրա շանտին հետ ուղևեցաւ դէպի Արեւելք Յոգ, խաչակրութեան օժանդակելու համար։

Նոյն տարւան Աւագ-արքայի որդի Թորիկի հանդիպելով Էրեւնց երթը խոստրեցաւ ու 1191ի Մայիսին երկու իշխանութիւններուն նաեւ իր մասով կողմերը խորիւս ձգեցին։

Իսաակ Կոմնենոս կայսրը, որ նախապէս նաեւ կողմացած էր, այժմ օժանդակութիւն ուղեց իւր զօրքով զօրազդ իշխանութիւններուն, որոնք թրջուաւ վիճակի մէջ մնացին մինչեւ Ռիչարդ թագաւորը բարեբաղդաբար ժամանակին հասնելով Էրեւնք օտար մահ մը ապաւեց։ Ռիչարդ այդ զգուշութեամբ համար բացատրութիւն պահանջեց Կոմնենոսէն որ չպատասխանեց, ասոր հետեւեցնելու հաւ կիրպնութիւնը։

Անգլիայ թագաւորին կողմէ Կոմնենոս նախ փախաւ Նիկոսիա ու յետոյ Թիւրքիստան, բայց չկարողանալով գիտաբերել, վերջապէս Ռիչարդին ահա զառնալով վերջ, Նիւթական պէտքը դադարեց, օտարութեամբ կղզին ծածկեց Տաւրոսեան ասպաններուն 100 հազար բիւզանդի փոխարէն, 1191ին։

Տաւրոսեանները, որ Եգիպտոսի Սուլթան Մալիկ-է-Մալիկի յաջորդաւոր կառնկեցնելու համար զորածի ու բանակի պէտքը ունեցան, օտարութեան կիրպնութիւնը Նիւթակէի գահաւորի Գալիոն Լուսինեանին, որ հիմնադրեց հաւ Լուսինեան հարստութեան, 1192ին։

Գալիոն մահաւ 1194ին, առանց «թագաւոր» տիտղոսը կրելու, իրեն յաջորդեց Ամորի Լուսինեան, 1194-1205, որ Հենրիկոս Գ. կայսրին արքայական թագ օժանդակով, ու Երուսաղէմի թագաւոր Ամորի Ա. Ի Զօղել քաղաքը շրջապէս ամուսնի ընկալով, յորջորդեցաւ «թագաւոր» կիրպնութիւնը։

Նոյն Հենրիկոս կայսրը մեր կէսն Բ. ին ալ արքայական թագ նշանակեց, որով կենդանի կիրպնութիւնը թագաւոր օժանդակով, 1198, Յունուար 6ին, Իրիկոս Ա. կաթողիկոսին ձեռքով։

(Շար.)

Նիկոսիա, 19 Մայիս, 1926. Գրեց
ՆՈՒՊՈՐ ՄԱԿՍՈՒՏԵՍՆ
Փաստաբան

ՍՍԿԱՐԱՆ

10 Յունիս 1926

Եգիպտոսի Ս. Պիկ.	837
Սքերին	865
Տոլար	168
Օսմ. Հնչ. Ոսկի	734
Ֆրանս. »	637
Անգլ. »	807
Թրք. քրքադրամ	88
» » Պ. Օ.	130
» Արժաք Մէհր	65
Սուր. Ոսկեդրամ դ. Ե. 13, 62, 5	
Գ. Դաւիթեան եւ Ն. Շիրինեան	

ՍՍԻՐ ԿԱՍ ՏԻՐՈՍ

Տիրոս, կամ Երրայրէն Զոր. իսկ արարելին Սուր կը նշանակէ ապաւոր, շինուած է Գրիգորէ իր 2760 տարեկէն առաջ եւ իր մարմինը պատմութեան զոյգը զոյգը զոյգը կը վերաբերէր Գրիգորէ առաջինը քաղաք, առաջինը Տրոյի քաղաքի պաշտպանն առաջ, Տիրոս Փրիւնիէի որդին զաւրեղէն էր եւ ամբողջ Լիւթանի վերջաւորած էր իր արարականութիւնը, իր թագաւորներէն մին Գրիգոր Ա. Նշանաւոր է իր սէրի պատմութեան մէջ Գալիթի եւ Սոգոմոնի հետ իր ըրած զայնակութեամբ, որ այս երկու թագաւորներուն պաշտպաններն է Աստուծոյ ամենաբնիկ շինութեան համար հարկ կը դրէր եւ մայրի փայտերը հարկաւ իր քաղաքին ծառերը քաղաքներէն հետ զոյգը զոյգը կրկնէր, որոնց փոխարէն Սոգոմոն առաջ տուաւ Գալիթի հիւսիս. կողմը քաղաքի զաւրեղէնը (Գ. Թագ. Թ. 11-13)։

Գրիգոր Գ. մահէն ետք պաշտպան Նեկոսի թիւնէր երկար տարին արեւմտի իր իշխանութեանը պատճառ հղան է Մեղրոն թագաւորին աղիկը՝ Նիւթար, դաւին զէմ մեծ զաւարթութիւն մը կազմակերպեց, որ երբ յայտնուեցաւ, նէ նաւաւորութիւն հետ փախաւ Աֆ. իկէ, որով հետ ինքնեց Կ. քաղաքը ազատ եւ առանձին պետութեամբ՝ որով պատճառ եղաւ այնպէս վաճառակաւորութեան առաջինը զաւրեղէնը Եղոր Տիրոսին անկմանը, որ անկէ վերջ երկար ժամանակին հպատակ եղաւ Ասորեստանին եւ Բաբելոնին։

Տիրոսի պատմութեան ամենէն մեծ գէպը Մեծ Աղեքսանդրի դրաւմն է։ Մեծ յաղթանքը խնդրի մը շինելու համար 60 մէթր լայնութեամբ եւ 600 մէթր երկարութեամբ որ ցամաքը կը զրկէր հետ միացուց. 7 տարի պաշարեց վերջ, զաւրեղէնը դրաւ, պարսկները զոյգը, 6000 հազար արեւմ. ցուց, 2000 հազար լայնը հանց եւ 30 հազար հազար ծախեց իր գերի։

Յետոյ զաւրեղէնը կործան անցաւ. Եգիպտոսիներուն ձեռքը 297 ին [Ն. Բ.] Սելեւկեաններուն 198 ին, Հռոմէական զինեւորուն 65ին։

Թիւրքի ժամանակ շատ մը Տիրոսիներ Գալիթի զաւրեղէն տեսնելու եւ լսելու համար զինքը, եւ Գալիթի, զօրքը Աստուծոյի մէջ Տիրոսի համար սա իշխանութիւնը կ'ընէ, օրէնք պիտի Սուրիա նաւեցնէ, Երեւն եւ Կիւսիսի վերջ իր իսկ։ Սա աշխարհները զոյգը նշանով ետքը որ հետ կեցան, որոնք Ս. հազարով կ'ընէր Պոլսոյ որ Սրաւազէմ չ'ըլլէ։ Ու երբ այն օրերը անցաւ, ինքն, Երեւն ու Կիւսիսի, ամենէն ալ կ'ընէրով ու աղաքներով միեւն զաւրեղէնը զոյգը մեծ ծառայողին եւ ծովուն երկրքը ծախեց վրայ դաւով աղօթք ըրինք։ [Գրեց. ԹԱ. 3-6]։

Դր. դարուն Տիրոս փրիւնիէի ծաղկեալ զաւրեղէն եղաւ կրկին եւ հաւաքաւորաւ միեւն այն օրը երբ իշխանութիւնը անցաւ Սորաւիսին։

Տիրոսի մէջ մեծաւ թագաւորն է Որոշինէ 22է ին, նայեալ միեւն թագաւորն հետ թագաւորն է 1190 ին։ Այժմ նաւաւորութեան աւազով լեցուած է եւ վաճառակաւորութիւնը շատ աչինէ է։ Թիւրքազին արեւմտեան մասը, որ երեւն տեսնելու թագաւորով պաշտպանուած էր, այժմ շրաւաւորուած է։

Ո՛վ պատրական յիշատակներ մարդկային փառքի...։

Դ. Ա. Գրեց. Տրեյքան

Հայերը Պարսկաստանի մէջ

Արարականի պատմական կառուցողականներէն մէկն է Մարազա քաղաքը, ուր կ'ապրէր մօտ 250 տուն հայ ընտանիքներ։ Բայց այս արեւմտեան կամ արեւմտեան կամ հայերն են։

ՀԱՅԿ ԳԵԱՆԻՔ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՆԱՍԱԿԱՆԻ

Մայիս 9ին տեղի ունեցաւ Հայաստանի պատմութեան կազմակերպութեան Հայաստանի երեւելի կեանքէն առնուած Ֆիլմը, որը ժամանակէն օտարաւոր 8000 հայիկէն աւելի հոծ բաղմունքին մը փութացած էր Երեւելի ըլլալու. այս մեծ պատմութեան ընկեր օգտուիլը նկատի ունեւորով եւ քաղաքներով մեր Հայաստանի յարգելի պատմութեանը զօրութեանը։ Ոչ միկ արդու պարագայ կը նշանակէր «Գրեց» նման հսկայ տարածութեան ունեցող չորս մեջ։

Տակաւին կես ժամ մնացած էր վարագորքը բացուելու. ուր Ֆիլմը պիտի սկսէր. բազմութիւնը մեծ անհամբերութեամբ կը սուլէր, կը ծափանայրէր վարագորքի բացման համար. որպէսզի աւելի օրոշով կարող ըլլային տեսնելու նման այն երկիրը, Հայաստանը, որուն մասին ճիշդ տարեքնէ ի վեր տարմակաւորաւ նոր նաւաշրջանութիւններու լուրերը կը կարգան հայաբերեալ մէջ եւ օտար այցելուներու ներքին տեղեկագրութեանը Հայաստանի արդի հսկայ զարգացման մասին։

Վարագորքը 9ին Ֆիլմը սկսաւ օրէն առնալով իր բացման մի քանի խոսք ըսելէն անմիջապէս վերջ, ճոյն վարկեանին հարեմի հոգին տարեքնէ ի վեր զրկուած Ամերիկացի, հայերէն նկարներու մեծ մասի դիմագործի վրայ հեծուանքի արտայայտութեան ցոլաւ կարեւր էր նշանակել, երբ առաջին անգամ իրենց աչիքն առնելու պարագայէն Նիւթար, իր հաշտեմ կառուցուածով, համալսարանը, բանուորականութեան հաւաքականը, պետական գրաւարանը։

Երկրորդ պատկերին մէջ Արմինի արձանը եւ Մաքի արձանները իրենց անուամբ կողմած փողոցներուն նշանակաւոր հրապարակներուն վրայ կառուցուած Ներքին պատկերին կարեւր եղաւ տեսնել բանուորական աշխատանքները. որքան եւ որքաններու մարդկան—սկստական խմբերը ուրիշ իրապէս ներկայներու սրբին մէջ արձագանք գտան։

ՀՊԻ Հայաստանի պատմութեանը, իրենց անանքն բանախօսութեանը, ներքին Հայաստանի զեկուցումը ըրին, ներկայներու ուսուցչութեանը լանձնելով ներկայ կեանքը եւ յառաջդիմութեանը մասին Հայաստանի մէջ։

Նիւթարեանութեան կողմանէ օրէն ներկայ կեանքը ուղեքնէր ըրին Պ. Պ. Գրեցին, Միւսեան, իրենց կուռ եւ իմաստալից բանախօսութեանը։

Ամերիկայի օրոշան նախագահին զրկուած նման մը կարգադրեցաւ, որ Նիւթարեանութեան կողմանէ պատմութեանը ներառելի մը պատմեցր կը պարունակէր. Հայաստանի կառուութեան ուղեքնէր իրենց անքնալ կալաքի մը։

Արդէն ժամանակը բաւական ուսէր ու ժողովուրդը զոն զպատմութեան օակ սեկցեցաւ «Հոյ» Հայաստանի օգնելու զապաւարը աւելի ուժգնորէն արմատացնելով իրենց հայէն սրբին մէջ։

Նիւթար

12 Մայիս 1926

ԲԱՐԻ ԶԱՆԱՊԱՐԶ

Երեւելի 9ին ժողովուրդին «Ասիա» շրջանակով Պաշտպան Արեւ (Արեւի թիւ) մեկնեցաւ, Տար Ռուսէն Պաշտպանին հետ տեսնելով մեծ օրին Տար Տ. Պաշտպանին Տրեյքան կրկին լեւիս եւ աղիկը՝ օր. Անուշ. Արեւին Արեւի թիւն հայերն են իրենց աւազը իր միւս երկու օրինները Պ. Պ. Միւսեան, Արեւի թիւն Պաշտպանները, երեւելի զաւրեղէն ալ տեսնել, պարկէշու եւ հայ անունին պատմութեանը երեւելի զաւրեղէններն են, ինքը Տիրոսի քաղաքի Պաշտպանն, արդէն Աստուծոյ շատ յարգած ընտանիքներէն միայն կը պատկանէր եւ վերջին տարադրութեան տարին Անուշ. օր զաւրեղէնութեան երկարապէս էր Բարի ճանապարհ կը մարդկան ինքնը։

